

DZIENNIK

ZARZĄDU M. ST. WARSZAWY

N 31

11 kwietnia

1922 r.

Od Administracji.

Prenumerata „Dziennika Zarządu m. st. Warszawy” wynosi:

rocznie . . . . . 2000 mk.
kwartalnie . . . . . 500 „
miesięcznie . . . . . 200 „
Numer pojedynczy . . . . . 25 „

Ogłoszenia, wyłącznie poza tekstem po mk. 25 za wi. rsz trójłamowy petitu.

Prenumeratę należy nadsyłać wyrażnie pod adresem: „Redakcja Dziennika Zarządu m. st. Warszawy” — Senatorska 14. Magistrat II piętro.

*

Prenumeratory, opłacający kwartalnie należność za „Dziennik Zarządu m. st. Warszawy”, są proszeni o uregulowanie przedpłaty za kwartał II, celem uniknięcia przerwy w przesyłaniu numerów.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Komisja do spraw hotelowych.

Magistrat m. st. Warszawy uchwałą z dnia 15/III r. b. Nr. 5247 ustanowił przy Urzędzie Mieszkaniowym stałą Komisję dla regulowania cen na pokoje w hotelach warszawskich w składzie: 1 członka Magistratu i 1 radnego z grona delegacji Urzędu Mieszkaniowego, przedstawiciela tegoż Urzędu, prezesa Stowarzyszenia właścicieli hoteli, oraz przedstawiciela hoteli niezrzeszonych.

Prezydent: (—) St. Nowodworski.

Naczelnik wydziału do spraw ogólnych: (—) P. Kłossowski.

Wyciągi z protokołów posiedzeń Rady Miejskiej *)

(183-cie posiedzenie w dniu 16 marca 1922 r.)

Przyjęto do wiadomości:

Komunikaty Komisji Specjalnej, powołanej przez Radę Miejską w dniu 5 grudnia 1921 r. na zasadzie art. 22 Dekretu o Samorządzie Miejskim z dn. 4 lutego 1919 r. do polubownego zakończenia sprawy z Tow. Akc. K. Rudzki i S-ka i rozważenia propozycji p. A. Marszewskiego o powziętych przez nią w dniu 14 marca 1922 r. uchwałach, a mianowicie:

a) w sprawie z Tow. Akc. K. Rudzki i S-ka:

Przyjąć ostatnią propozycję pełnomocnika Towarzystwa adw. Semiradzkiego i wyliczyć Towarzystwu sumę mk. 700.000 tytułem pokrycia pretensji wynikających z budowy wiaduktu do mostu ks. Józefa Poniatowskiego pod warunkiem umorzenia sprawy z Magistratem o 479.942 rb. 10 kop.

b) w sprawie i propozycji p. A. Marszewskiego:

1) Wykreślić z hipoteki majątku Piłaszków 250,000 rb. kaucji zapisanej na tym majątku na zabezpieczenie mogących dla miasta wyniknąć strat z tytułu nieprawidłowej budowy mostu i wiaduktu.

2) Uznać za właściwe nie żądać za skreślenie kaucji żadnego wynagrodzenia.

Rezolucję Prezydium Rady w sprawie mandatów radnych m. st. Warszawy.

*

*) Uchwały Rady miejskiej, dotyczące spraw, wymienionych w pp. 2, 3, 4, 5 i 13 art. 21 dekretu o samorządzie miejskim, wymagają przed wejściem w życie zgody władzy nadzorczej.

Uchwalono:

I. W sprawie kredytu na uregulowanie zaległego wynagrodzenia palaczom sezonowym szpitala Starozakonnych:

1) Przyznać wydziałowi V-mu Szpitalnictwa dodatkowy kredyt w sumie mk. 83.982 na uregulowanie zaległego wynagrodzenia palaczom sezonowym szpitala Starozakonnych par. 7 poz. 1 budżetu wydziału V na rok 1921 na uregulowanie należności personalnych z tego roku budżetowego.

2) Wezwać Magistrat o pociągnięcie do odpowiedzialności funkcjonariuszów winnych opóźnienia złożenia wniosku i nie zastosowania norm obowiązujących w czasie właściwym.

II. W sprawie kredytu na jednorazowy 40% dodatek dla pracowników miejskich.

1) Upoważnić Magistrat m. stol. Warszawy do wypłacenia z bieżących wpływów kasy miejskiej pracownikom miejskim, którzy w dniu uchwały Rady Miejskiej pozostawać będą na służbie miejskiej, jednorazowego dodatku w wysokości 40% całkowitego uposażenia za m-c marzec na warunkach następujących:

a) zatrudnieni w wydziałach administracyjnych stali urzędnicy i oficjaliści, jak również pracownicy grup specjalnych, a wreszcie księży kapelani i organiści, pobierający uposażenia w/g tabel płacy, o ile pozostają w służbie miejskiej przynajmniej od dn. 1 lutego 1922 r. otrzymują jednorazowy dodatek w wysokości 40% od całkowitego uposażenia za m-c marzec, łącznie z czasowym dodatkiem komunalnym.

b) Urzędnicy kontraktowi, którzy pozostają na służbie miejskiej przynajmniej od dn. 1 lutego r. b. i którzy mają w umowach zastrzeżone prawo do otrzymywania wszelkich zasiłków narówni z urzędnikami stałymi lub też pobierają uposażenie ściśle według tabel płacy dla urzędników stałych, otrzymają dodatek od całkowitego uposażenia za m-c marzec łącznie z czasowym dodatkiem komunalnym, o ile dodatek ten był im przyznany na mocy uchwał poprzednich.

c) Djetarjusze, o ile pozostają w służbie miejskiej przynajmniej od d. 1 grudnia 1919 r. otrzymają jednorazowy zasiłek w wysokości 40% wynagrodzenia składającego się z ustanowionych dziennych norm płacy zasadniczej, dodatku drożyznianego i czasowego dodatku komunalnego

d) Robotnicy, zatrudnieni w wydziałach administracyjnych otrzymają dodatek jednorazowy w wysokości 40% całkowitego wynagrodzenia za m-c marzec łącznie z ostatnim dodatkiem ruchomym, określonym na podstawie wzrostu kosztów utrzymania w m-cu lutym.

e) wyłączeni są od otrzymania jednorazowego dodatku urzędnicy sezonowi i kontraktowi, którzy w warunkach umownych nie mają zastrzeżonego prawa do otrzymania zasiłków nadzwyczajnych narówni z urzędnikami stałymi, a wreszcie robotnicy sezonowi i niepełnopłatni.

f) normy i zasady jednorazowego dodatku dla pracowników i robotników zatrudnionych w wydziałach autonomicznych (Zarząd Teatrów, wydział XVIII Zaopatrywania, Agril) określi Magistrat.

g) Termin wypłaty tego dodatku wyznaczy Magistrat m. st. Warszawy.

2) Na pokrycie wydatku, związanego z wypłatą jednorazowego dodatku na zasadach wyżej wymienionych wyznaczyć kredyt w sumie 138.000.000 mk. ze wstawieniem do § 3 poz. 6 budżetu Zarządu Głównego na 1921/2.

III. W sprawie utworzenia etatów w sekcji do spraw robotników miejskich przy wydziale do spraw ogólnych oraz przyznania odpowiednich kredytów na ten cel.

Zatwierdzić następujące etaty personelu sekcji do spraw robotników miejskich przy wydziale do spraw ogólnych Magistratu:

1) kierownika sekcji z wynagrodzeniem w/g 2 st. służb.,

2) st. referenta z wynagrodzeniem w/g 3 st. służb.,

3) referenta z wynagrodzeniem w/g 4 st. służb.,

4) pom. referenta z wynagrodzeniem w/g 5 st. służb,

5) pom. referenta z wynagrodzeniem w/g 5 st. służb.,

6) st. kancelisty z wynagrodzeniem w/g 7 st. służb.,

7) kancelisty z wynagrodzeniem w/g 8 st. służb.,

oraz upoważnić Magistrat do uzupełnienia kredytów personalnych w budżecie Zarządu Głównego na r. 1922 sumami następującymi: w § 2 poz. 1 B a na pensje zasadnicze mk. 73.800 i w § 2 poz. 1 B b na wynagrodzenie dodatku. 3482.082.

IV. W sprawie kredytu dodatkowego na pokrycie zwiększonych wynagrodzeń lekarzy ambulatoryjnych.

Wyznaczyć kredyt dodatkowy na rok budżetowy 1921/2 w sumie mk. 6.657.200 na pokrycie zwiększonych wynagrodzeń lekarzy ambulatoryjnych i specjalistów i upoważnić Magistrat do wstawienia go do §§ i pozycji podanych poniżej:

w wydziale V-tym Szpitalnictwa: do § 2 p. 3-a (szpital Starozakonných) mk. 910.000; do § 2 p. 6-a (szpital św. Ducha) mk. 1.138.800; do § 2 p. 8-a (szpital św. Rocha) mk. 665.600; do § 2 p. 14-a (szpital św. Łazarza) mk. 910.000; do § 2 p. 15-a (Instytut Oftalmiczny) mk. 317.200; do § 3 p. 1-a (amb. w Al. Jeruzolimskich) mk. 1.274.000; do § 3 p. 2-a (amb. przy ul. Szerokiej) mk. 784.200. Ogółem marek 5 999.800.

w wydziale XVII Opieki i Pomocy społ.: do § 2 poz. 3-a p. 3 (przyt. św. Ducha i P. Marji) marek 122400; do § 2 poz. 6-a p. 9 (główny dom schr. starców) mk. 160000; do § 2 poz. 2-a p. 6 (Instytut Mokotowski) mk. 75.000; do § 4 poz. 18 p. 3 (schr. przy ul. Les no 105) mk 150.000; do § 4 poz. 6 a p. 5 (inter. ul. Ogrodowa 27) mk 150.000. Ogółem marek 657.400.

oraz wezwać Magistrat do poddania rewizji organizacji i zakresu działalności ambulatorjów i obsługujących ich lekarzy co do celowości przyjęć w ambulatorjach.

V. W sprawie zmiany art. 2 statutu podatku od ładunków.

Wprowadzić do art. 2 statutu podatku od ładunków uzupełnienie treści następującej:

Podatek od koni, bydła i nierogacizny pobiera się od sztuki, a mianowicie:

Przy ładunku zwyczajnym:	Przy ładunku pośpieszonym:
od koni po mk. 75	mk. 150
„ byków, wołów lub krów po mk. 100	„ 200
„ nierogacizny po mk. 50	„ 100
„ źrebiąt po mk. 50	„ 100
„ cieląt po mk. 50	„ 100
„ barana lub owcy po mk. 30 od sztuki.	„ 60

VI. W sprawie pobierania opłat na rzecz kasy miejskiej od projektów budowlanych.

Podwyższyć opłaty pobierane przez Urząd Inspekcyjno-budowlany i a rzecz miasta. (Normy opłat będą we właściwym terminie zamieszczone w „Dzienniku Zarządu m. st. Warszawy“.

VII W sprawie zatwierdzenia statutu podatku szkolnego w m. st. Warszawie.

Zatwierdzić statut podatku szkolnego w m. st. Warszawie (Statut będzie oddzielnie zamieszczony w „Dzienniku Zarządu m. st. Warszawy“).

VIII. W sprawie prowizorium budżetowego na miesiąc kwiecień r. b.

Upoważnić Magistrat do wykonywania w miesiącu kwietniu r. b. wydatków do wysokości 1.385.000 000 mk.

IX. W sprawie działalności Urzędu Mieszkaniowego:

I. 1) Wezwać Magistrat do poczynienia usilnych starań w celu zniesienia istniejącej ustawy sejmowej o dostarczaniu pomieszczeń przez zarządy gmin miejskich.

2) Wezwać Magistrat, aby zreorganizował Urząd Mieszkaniowy zgodnie z art 9 i 10 Dekretu z dnia 16 stycznia 1919 r. (Dz. Ust. № 8/1919) i przekształcił go w organ polityki mieszkaniowej miasta.

II. Wezwać Magistrat, aby polecił Urzędowi Mieszkaniowemu:

a) kierować się tylko przepisami Ustawy Sejmowej o dostarczaniu przez

gminy ponieszczeń, oraz bezwzględna sprawiedliwością i do tego stosować praktykę wszystkich swoich zarządzeń.

b) przeprowadzić wykaz lokali istotnie przez petentów zajętych z mocy rekwizycji.

c) mianować na stanowiska referentów i rewidentów urzędników, posiadających odpowiednie kwalifikacje.

d) wprowadzić obowiązkowe doręczanie stronom nakazów rekwizycyjnych lub dokumentów z datą odbioru których związane są jakiegokolwiek terminy prawne do wnoszenia reklamacji lub rekursów, zakazując przesyłanie takich dokumentów do właścicieli lokali przez petentów na te lokale.

e) jaknajrychlej doprowadzić do porządku wszystkie akty drogą wprowadzenia spisów zawartych dokumentów w każdym aktach i zszywania tych dokumentów, tak, aby poszczególne dokumenty, nie mogły być z aktów wyjmowane.

f) zaprzestać załatwiania spraw przez t. zw. cyrkulowanie akt, to znaczy każdą sprawę przydzielić odpowiedniemu referentowi, który jeden tylko będzie za akta tej sprawy odpowiedzialny.

g) załatwiać wszystkie zaległe sprawy rekwizycyjne najpóźniej do 1-go czerwca r. b., nie dopuszczając do tworzenia nowych zaległości.

h) sprawy, w których po wydaniu orzeczenia zostały ujawnione nowe okoliczności, lub w których decyzje były oparte na ujawnionych fałszywych danych wywiadów, przed kierowaniem rekursu do drugiej instancji rozpatrywać w komisji rekwizycyjnej przy Urzędzie Mieszkaniowym w drodze rewizji pierwotnej decyzji.

i) możliwie ogólnie stosować prawo przymusowego wprowadzenia petentów do rekwirowanych lokali i przed rozstrzygnięciem sprawy przez drugą instancję w wypadkach, kiedy przez stronę wniesiony został rekurs w terminie przez prawo przepisany.

k) przeprowadzić kontrolę wszystkich zajętych z mocy rekwizycji lokali, celem ustalenia praw do tych lokali osób, zamieszkujących takowe.

III. Wyrazić opinię, że

1) przymusowy stosunek prawny najmu lokali, wpływający z tytułu rekwizycji dla osób względnie urzędów, mających na mocy ustawy sejmowej o obowiązku gmin miejskich dostarczania pomieszczeń prawo do korzystania z zarekwirowanych lokali, ustaje z chwilą, kiedy dana osoba z powodu opuszczenia stanowiska w służbie publicznej lub z innej przyczyny prawo to traci, względnie dany urząd został zlikwidowany, a lokal po nim nie został przez Urząd Mieszkaniowy przydzielony nowopowstałemu urzędowi, posiadającemu na mocy ustawy prawo do otrzymania lokali drogą rekwizycji.

2) Uchwały Komisji rekwizycyjnej przy Urzędzie Mieszkaniowym winny być, o ile został założony protest ze strony przedstawiciela Urzędu Mieszkaniowego, przedstawione ponownie do rozpatrzenia Komisji rekwizycyjnej w nowym składzie.

3) Ilość djetarjuszy w Urzędzie Mieszkaniowym winna być możliwie zredukowana, a ci z nich, którzy pełnią obowiązki odpowiedzialnych referentów, lub kierowników oddziałów, winni zostać zaliczeni, bądź do kategorii urzędników etatowych bądź kontraktowych.

IV. Wezwać Magistrat do poczynienia u miarodajnych władz oraz w Sejmie starań o nadanie w m. stol. Warszawie praw drugiej instancji w sprawach o rekwizycję lokali Urzędowi Rozjemczemu.

V. Wezwać Magistrat, aby zaprotestował przeciwko wkraczaniu przez władze państwowe, a w szczególności przez władze wojskowe, w dziedzinę funkcji wykonawczych przy rekwizycji lokali, oraz funkcji połączonych z przydzieleniem poszczególnych pomieszczeń w rekwirowanych lokalach, jako funkcji, należących jedynie i wyłącznie do kompetencji Urzędu Mieszkaniowego.

X. W sprawie pisma ministra spraw wewn. dotyczącego uchwał R. M z dn. 6 b. m. w sprawie rekwizycji lokalu przy ulicy Miłej Nr. 5.

Sprawę odpowiedzi na list p. ministra Downarowicza i komunikat ministra spraw wewnętrznych przekazać Prezydjum Rady Miejskiej.

XI. W sprawie wydania sprawozdania z działalności Rady Miejskiej.

1) opracować i wydać sprawozdanie z działalności obecnej Rady Miejskiej m. st. Warszawy.

2) Opracowanie i zredagowanie sprawozdania powierzyć członkom ostatniego Prezydjum Rady Miejskiej, oraz Przewodniczącym i zastępcom Przewodniczących Komisji radzieckich przy pomocy urzędników Biura Prezydjalnego Rady Miejskiej z terminem, nie przekraczającym zwołania następnego Rady miejskiej.

3) Do wydania tego sprawozdania w liczbie 500 egzemplarzy wezwać Magistrat m. st. Warszawy, upoważniając go do przeznaczenia na ten cel potrzebnej kwoty.

XII. W sprawie ustawy o ochronie lokatorów:

Wezwać Magistrat:

1) aby niezwłocznie zarządził interwencję w tej sprawie przez swych przedstawicieli u P. P. Marszałka Sejmu Ustawodawczego, Przewodniczącego Komisji Prawniczej i Prezydenta ministrów.

2) aby po ozumiał się ze Związkiem Miast celem zainicjowania wspólnej akcji obronnej.

3) aby poczynił wszystkie kroki w interesie obrony ludności miejskiej celem niedopuszczenia do obalenia ustawy o ochronie lokatorów oraz nadmiernej podwyżki.

XIII. W sprawie cen na artykuły pierwszej potrzeby

Wezwać Magistrat, by wyjednał u Rządu jaknajostrejsze zarządzenia przeciw wytwórcom, kupcom i pośrednikom wyśrubowującym ceny na artykuły pierwszej potrzeby.

XIV. W sprawie warunków higienicznych i zdrowotnych przedmieścia Ochoty

1) Polecieć Magistratowi opracowanie w czasie jaknajkrótszym projektu przeprowadzenia na Ochocie kanalizacji i wodociągów.

2) Polecieć Magistratowi wydelegowanie Komisji w celu zbadania faktycznych warunków zdrowotnych oraz wszelkich urządzeń miejskich (bruki, trotuary) na dzielnicy Ochota, oraz podjęcie natychmiastowe robót najkonieczniejszych.

Przekazano:

do Komisji Regulaminowo-Prawnej na opinię z terminem dwutygodniowym sprawę petycji p. Kosińskiego w przedmiocie rekwizycji lokalu przy ul. Hortensja Nr. 3 m. 3;

do Magistratu, Komisjom Zdrowia Publicznego i Szpitalnictwa i Regulaminowo-Prawnej wnioszek r. Małynicza i innych w sprawie reorganizacji szpitali miejskich;

Magistratowi wnioszek r. Jaworowskiego i innych w sprawie wypłaty pracownikom miejskim zaliczki przypadającej podwyżki wynag odzeń wskutek wzrostu cen;

do opinii Komisji Regulaminowo-Prawnej z terminem 2-tygodniowym wnioszek r. Jaworowskiego i innych w sprawie poboru podatku miejskiego od lokali.

Wybrani:

do Delegacji Szpitalnictwa na miejsce b. r. dr. J. Dawidsohna r. Mendel Eilenberg.

do Komisji Szacunkowych państwowego podatku dochodowego na miejsce r. Pawłowskiego r. Władysław Tomaszewski.

Za zgodność:

Kierownik Biura Rady m. stoł. Warszawy

(--) Z. Dudziński.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Ze Związku miast polskich.

Zarząd Związku miast polskich ogłosił następującą odezwę do ogółu miast w Polsce:

Trzeci rok już minął od chwili powstania i zawiązania się Związku, mającego na celu obronę interesów miast polskich.

Trzyletnia działalność Związku Miast Polskich dowiodła, że istnienie

tej organizacji jest wynikiem życiowych potrzeb Państwa i miast, które ta instytucja reprezentuje.

Spotykaliśmy się bowiem z trzema, jeśli nie z czterema różnymi z gruntu ustrojami miejskimi, a postawiliśmy sobie za cel ujednostajnić sprawy samorządowe w całym kraju, wychodząc z założenia, że rozwój stosunków w niedalekiej przyszłości po zniknięciu różnic dzielnicowych, doprowadzi do konieczności stworzenia jednolitej gospodarki miejskiej.

Owocem długich narad i mozolnej pracy było stworzenie projektu ustawy o gminach miejskich, który został złożony Rządowi i Sejmowi i stanowić winien podstawę dla przyszłej ustawy o samorządzie miejskim.

Działalność Związku musiała również objąć zupełnie konkretne i bliskie cele.

Najważniejszą sprawą była kwestja uzdrowienia finansów miejskich i tę kwestję, na skutek ciągłych zabiegów i nalegań, załatwił w końcu Sejm, uchwalając ustawę o zasileniu finansów miejskich, opartą na projekcie Związku Miast.

Aczkolwiek uchwalona przez Sejm ustawa nie zupełnie odpowiada dzisiejszym potrzebom miast, gdyż postulaty Związku nie zostały w całości przez Sejm uwzględnione, jednak otwiera ona dla miast nowe, znaczne źródła dochodowe.

Z udziałem Związku Miast rozwiązywane są tak aktualne obecnie sprawy, jak mieszkaniowa, sanitarna, szkolna, rozbudowy miast etc. Związek stał się centralnym punktem, do którego skierowują się wszystkie sprawy miast. Dowodem tego są liczne zapytania, skierowane do biura Związku. Przytoczymy tu tylko, że w kwestjach finansowych załatwiło biuro w ciągu ub. roku przeszło 200 spraw, w sprawach, dotyczących stosunku do władz nadzorczych interwenjowało w przeszło 90 wypadkach, w sprawach rozszerzenia granic miast w 16 wypadkach i t. d.

Wzywamy przeto wszystkie miasta do popierania usiłowań Związku, wzy-

wamy miasta, nie należące do Związku, by doń przystępowały!

Czekają nas bowiem liczne jeszcze prace, czekają nas jeszcze długie szeregi niezłatwionych spraw, które tylko wtedy możemy z korzyścią dla ogółu miast przeprowadzić, gdy będziemy mieli za sobą poparcie wszystkich miast.

Organizujmy się!

Popierajmy i przystępujmy do Związku Miast Polskich, aby w ten sposób brać udział w pracach nad stworzeniem podwalin bytu miast polskich!

Do Związku należy już 370 miast, a nie powinno zabraknąć ani jednego!

Składka jest stosunkowo niewielka, a korzyść olbrzymia.

Z PRZESZŁOŚCI WARSZAWY.

Pałace nieistniejące.

Na początku wieku XVII, kiedy Warszawa stała się rezydencją królewską, możni panowie, dostojnicy kościelni i świeccy zaczęli wznosić wielkie dwory, przeważnie drewniane, które zajmowały razem z przynależnymi do splendoru zabudowaniami duże obszary. Ogrody i sady ciągnęły się dokoła dworców modrzewiowych, spokojnych, poważnych, renesansowych.

Z dworców tych nie pozostało prawie śladu. Część ich spłonęła, część zburzyli najeźdźcy, co zaś ocalało po „potopie” za króla Jana Kazimierza, ustąpiło miejsca nowo wznoszonym pałacom kamiennym, do których zwożono marmury, porcelanę, szkła kryształowe, złoto i srebro.

Wybujały w połowie wieku XVII barok popłynął wartką falą po ziemiach całej Europy zachodniej. Przepych o namientacyjny, różnorodność i bogactwo wznoszonych płaszczyzn, lekkość i dowolność kompozycji, dającej wszelakie możliwości wzlotom fantazji, wpływały na twórczość architektów i podniecały gusta wielkich mecenasów. Szukano nowych form, nowych wspaniałości, nowych objawów życia.

Wzorem innych miast europejskich,

Warszawa zabudowywa się w nowym stylu, przyobleka szatę barokową. Obok kościołów, wznoszonych przeważnie przez królów, powstają wspaniałe pałace możnowładców.

Większość ich, niestety! nie przetrwała do naszych czasów; inne, obrócone w ruinę, zmieniły wygląd i nawet w części nie mogą świadczyć o minionej świetności. Na budowę tych „dziwów i cudów“, sławionych przez cudzoziemców, składali się artyści tej miary, co Locci, Bellotti, Solari, Chiaveri, Fontana, Filono, Quarengi, Merlini, Schlütter, Poeppelman, Zug, Kamsetzer, Aigner, Kubicki, Zawadzki

Najobficiej, a zarazem najwystawniej starała się Warszawa budować za Sasów. August II pragnął zaszczerpić u nas barok drezdeński i siłił się na pomysły niemal niewykonalne, pamiętając jednak.. o wzbogaceniu drezdeńskiego Muzeum sztuk pięknych arcydziełami malarstwa („Madonna Sykstyńska“) za polskie pieniądze. Za Augusta III rozpieszczony i rozkapryszony styl rokoko wzbogaca architekturę Warszawy, urozmaiconą Ludwikiem XV. Stanisław August wnosi powagę i arystokratyczny majestat Ludwika XVI, połączony z własnym smakiem i twórczym pierwiastkiem artystycznym

Za czasów Królestwa kongresowego zaczęto Warszawę rozszerzać, odświeżać i „oczyszczać“. Pomiedzy rokiem 1817 a 1820 zburzono cały szereg budowli wielce charakterystycznych i zniesiono dużo znamienitych pamiątek. Pod uderzeniami oskardów padły: brama Krakowska z przybudówkami, oddzielająca Starą Warszawę od Przedmieścia Krakowskiego, ratusz staromiejski, w środku rynku, t. zw. „Gród“, stanowiący część Zamku królewskiego, zniknął ratusz nowomiejski i brama Nowomiejska, oddzielająca Stare Miasto od Nowego. Rozebrano też klasztor i kościół księży dominikanów obserwantów i kościół św. Jerzego. Zniesiono nawet bramę żelazną, zamykającą ogród Saski, która miała w kamieniu wyrobione dwie duże korony: królewską i elektorską. Po roku

1864 z czoła kościoła oo. bernardynów zdjęto wielkiego Orła Białego w wieńcu i... zastąpiono obrazem św. Anny.

Pod koniec wieku XVII (w r. 1686) królowa Marja Kazimiera zbudować kazała na placu, gdzie obecnie mieści się teatr Wielki, oryginalny pałac-bazar z kaplicą (pp. kanoniczek), który od imienia fundatorki otrzymał miano Marywilu. Pośrodku był wielki dziedziniec, otoczony trzema rzędami galerji, wspartych na arkadach i sklepionych tak, że można było przejść niemi swobodnie z jednego końca na drugi. Marywil posiadał mnóstwo sklepów i mieszkań, przeważnie kupców i oficerów. Ile życia i barwności wnosił ten dziwny kąt do Warszawy, domyśleć się łatwo. Jak z rycin sądzić można, był to wczesny barok.

Adam Wolmar.

ROZPORZĄDZENIA I OBWIESZCZENIA RZĄDOWE.

Wznoszenie budowli drewnianych.

(Rozporządzenie ministra robót publicznych z dnia 3 marca 1922 r. w sprawie wznoszenia i naprawy budowli drewnianych w dzielnicach miast przeznaczonych pod budowlę murowaną na terenie b. zaboru rosyjskiego.)

Na mocy art. 1 p. 8 ustawy z dnia 29 kwietnia r. 1919 w przedmiocie organizacji i zakresie działania ministerstwa robót publicznych (Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 283) zarządzam, co następuje:

Par. 1. Uchyła się moc obowiązująca pp. 3, 4, 8 i 11 przepisów ogólnych policji budowniczej dla miast w Królestwie Polskiem z dnia 26 września r. 1820 (Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, część 1, tom II, wyd. r. 1866) i punktów 3, 4, 8 i 11 rozporządzenia, rozwijającego przepisy policji budowniczej z dn. 16 października 1820 r. (uzupełnienie części 1, tomu II Zbioru przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, wyd. 1867 r.).

Par. 2. Na całym terenie b. zaboru rosyjskiego zezwala się aż do odwołania w dzielnicach miejskich, przeznaczonych pod budowlę muro-

wane po uzyskaniu pozwolenia właściwego urzędu:

1) dokonywać wszelkich n. praw i przeróbek budynków drewnianych,

2) wznosić budowle drewniane po zachowaniu obowiązujących przepisów tam, gdzie Rady Miejskie powezną odnośną uchwałę.

Par. 3. Wznoszone na terenie b. Królestwa Polskiego budowle drewniane mieszkalne:

1) nie mogą posiadać więcej niż dwie kondygnacje z możliwością wykorzystania poddaszy na mieszkania,

2) winny posiadać kominy muryrowane od fundamentów.

Par. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister robót publicznych: (—)

G. Narutowicz.

(Dz. U. R. P. Nr 22-1922 poz. 191.)

INFORMACJE.

Wzrost kosztów utrzymania.

Komisja dla badania wzrostu kosztów utrzymania, złożona z przedstawicieli rządu, organizacji przemysłowców i organizacji robotniczych, na posiedzeniu w d. 6 kwietnia 1922 r. ustaliła, iż w miesiącu marcu w porównaniu z miesiącem lutym r. b. koszty utrzymania rodziny pracowniczej, złożonej z 4-ch osób, nie otrzymującej deputatu, zwiększyły się o 8.89%.

Zużycie wody.

W m-cu marcu 1922 r. stacja filtrów miejskich dostarczyła wody filtrowanej:

a) do górnego miasta	2,306,214 metr. sześć.		
b) „ dolnego	406,895	„	„
Ogółem	2,713,109	„	„
dziennie przeciętnie:	87,520	„	„
maximum d. 24	93,476	„	„
minimum d. 19	78,741	„	„

ŻYCIE PROWINCJI

Z Lublina.

Magistrat lubelski postanowił ogłosić konkurs na dzierżawę teatru miejskiego na przeciąg 2 do 3 lat od sezonu 1922/23 r.

Przedsiębiorstwo asenizacyjne w Lublinie postanowiono oddać w prywatne ręce drogą nadania koncesji.

Aby zapobiedz szerzeniu się w mieście epidemii tyfusu plamistego i powrotnego, zawlekanego przez repatriantów, postanowiono powołać do życia specjalną komisję, w skład której wejdą przedstawiciele władz wojewódzkich, władz kolejowych, wydziału zdrowia publicznego, wydziału opieki społecznej oraz policji.

Szkolnictwo w Pabjanicach.

Pabjanicka Rada miejska uchwaliła wybrać komisję, któraby niezwłocznie zajęła się pracami przygotowawczymi do wprowadzenia już w przyszłym roku szkolnym, o ile to tylko będzie możliwe, obowiązkowego nauczania powszechnego.

Wniosek frakcji P. P. S. o bezwarunkowe wprowadzenie powszechnego nauczania od r. 1922/23 odrzucono po wyjaśnieniach prezydenta Orłowskiego, że magistrat czyni starania w tej sprawie, ale że powszechne nauczanie należy wprowadzać stopniowo i jest wątpliwe, czy udaloby się całkowicie zrealizować podobną uchwałę w roku 1922

Walka z klęską mieszkaniową.

Pabjanicka Rada miejska wobec coraz bardziej zwiększającego się w mieście głodu mieszkaniowego, zastanawia się nad powołaniem do życia komisji, która miałaby za zadanie w jaknajwszechstronniejszy sposób zająć się powyższą sprawą, a mianowicie: 1) Zbadać wszystkie mieszkania w mieście i zrobić wykaz tych, które mogą być uważane za zbyt obszerne dla danej ilości mieszkańców. 2) Zrobić wykaz mieszkań próżnych lub fikcyjnie zajmowanych, a także całych domów niewykończonych i obmyśleć projekt umożliwiający ich wykończenie w każdym poszczególnym wypadku. 3) Zająć się dokładnem opracowaniem projektu budowy domów mieszkalnych na szerszą skalę i obmyśleć sposób zebrania odpowiedniego funduszu (podatek od lokatorów, państwowy fundusz mieszkaniowy, współdzielnie, zawarcie umowy z już istniejącymi instytucjami lub przedsiębiorstwami i t. d.) 4) Zażądać od ministerstwa powtórnie zgody na rekwizycję wolnych i luksusowych lokali.

Treść N-ru 31-go:

Dział urzędowy:

Komisja do spraw hotelowych.

Wyciągi z protok. posiedzeń Rady Miejsk.

Część nieurzędowa:

Ze Związku Miast Polskich.

Z przeszłości Warszawy:

Pałace nieistniejące. I.

Rozporządzenia i obwieszczenia rządowe:

Wznoszenie budowli drewnianych.

Informacje.

Życie prowincji.

Redaktor: Stanisław Stroszowski.

Wykonane w drukarni miejskiej.